

Jiří Hejda: Hospodářská funkce akciové společnosti. Sbírka přednášek České národohospodářské společnosti. Nákladem této. V Praze 1930. 8°. Str. 149. Cena Kč 20.—. — Kniha vznikla z přednášek, proslovených v České národohospodářské společnosti v Praze. Nelze zde tedy mluvit o nějaké vyčerpávající studii funkce akciové společnosti v moderním hospodářství a současné společnosti, nýbrž jde spíše o žurnalistickou hospodářskou reportáž v několika zajímavých otázkách, které se objevují při novém utváření akciové společnosti. Autor se méně spoléhá na vlastní pozorování a těží více z novinářských článků a běžné literatury, hlavně německé, méně americké a anglické. Kniha není tedy přesně členěna, některé věci se opakují, jsou zde i pojednání, která s akciovou společností příliš blízko nesouvisí (mezinárodní kartely).

Autor si práci někdy příliš ulehčuje (na př. na stránce 58, kde paušálně tvrdí, že právnícká literatura má to a to mínění a spokojuje se odkazem na Passowa), místy jest viděti přílišný spěch v práci a úplné spoléhání se na novinářské články (na př. na str. 63, kde tvrdí, že zákonodárství zakazuje, aby akcionář pro sebe získával proti akc. společnosti určité výhody a odkazuje na článek ve Frankfurter Zeitung, který upozorňuje na taková ustanovení v osnově dánského a švýcarského akc. práva, resp. resoluce něm. právníckého sjezdu; autor si nedal tedy ani práci najít příslušná ustanovení v našem akciovém regulativu). Tak i (na str. 86) dokládá určité svoje tvrzení ustanoveními rakouského zákona o ručení penežních ústavů, ač náš bankéřský zákon z r. 1924 by nám jistě byl bližší; na str. 88 při projednání otázky ochrany společnosti proti jejím funkcionářům mohl uvést zajímavou obdobu ustanoveními našeho zákona o společnosti s r. o. nebo zase o stabilizačních bilancích. — Hodně nepromyšlené jsou věty, jako »... přicházejí americké formy akc. společnosti a náš právník nemůže se vyhnout povinnosti zabývatí se jimi, neboť, i k d y ž o d m í t n e j e - j i c h p l a t n o s t n a n a š e m p r á v n í m ú z e m í, n e m ů ž e z a b r á n i t í, a b y k o n c e r n o v é p o d n i k y ... t ě m i t o f o r m a m i s e n e ř í d i l y« a j. (na př. na str. 68 začátek 1. odstavce). Nepečlivé jest také píše-li místo Lutych Lüttich.

S některými názory by se dalo rozhodně polemizovati. Píše-li autor, že zájem podniku se má hájiti proti zájmu maloakcionářů, zapomíná, že jest často důležitější hájiti podnik proti patronisujícím ústavům nebo politickému zneužití podniku vedoucími — i hospodářskými — řediteli.

Jest škoda, že takový cíl a pro naše poměry jistě nevšedně velkorysý hospodářský žurnalista, jako jest Jiří Hejda, nepostupoval pečlivěji při sepisování knihy. Mohla takto jistě mnoho získati a státi se pro naši chudou literaturu dokumentem o současné akciové společnosti.

Dr. Čakrt.

Prof. Dr. Jos. Pazourek: Úvěr. Deset přednášek. Nákladem Archivu. Praha. 1929. 8°. Str. 103. Cena Kč 15.—. — Pazourkova kniha podává v podstatě překlad názorů panujících nauk o úvěru. V úvodu klade proti sobě dynamickou teorii (Macleod, Hahn) proti statické a prohlašuje sebe za stoupence této. Následuje rozhled, kapitola o úvěru produkčním, o úvěru spotřebním, obchodním, o cenách penězích, úvěru a úroku, úvěrových penězích, ryzích úvěrech, úvěru veřejnoprávním, o mezinárodních finančních kapitálech a platební bilanci, o úvěru a konjunkturách a konečně o postátnění nebo zesocialisování úvěrových ústředí. Autor ovšem nereprodukuje jen běžné teorie, určuje také svůj poměr k nim a projevuje své vlastní názory, hlavně hospodářsko-politické. Zajímavé jest na př., že pokládá úrok za nutný i v socialistickém hospodářském řádu (miněn jest zde asi takový, kde stát jest držitelem výrobních prostředků), neboť jen úrok vyvolává tendenci k racionalisaci